

1

מקום להידוק
דפי השאלון

75282

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 075282 עברית עצמאי	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד מועד</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד מועד		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד מועד										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد .
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023, מועד ב
מספר השאלון: 75282

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון: הבנת הנקרא – 60 נקודות

פרק שני: הבעה בכתב – 40 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

לפניכם שני מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות שאחריהם לפי ההוראות.

מאמר א

לכבוש את הפסגה

מאת רחל ארבוס

פסקה א החברה בימינו היא חברה הישגית: כל דבר נמדד בה ונתון להשוואה. למשל, ההישגים של האדם בלימודים נמדדים, וככל שהוא מצטיין בהם כך מיקומו בסולם ההצלחה גבוה יותר. גם המעמד הכלכלי של האדם נמדד, ויש המודדים אף חיצוניות או כישרונות. מושגים הקשורים לעולמו הפנימי של האדם, כמו חסד, נתינה או תפילה – מוחצנים ונמדדים אף הם בימינו. הגישה התחרותית-הישגית הזאת מציבה דגם של מושלמות, הצלחה ואושר, ואנשים משתוקקים לאמץ דגם זה. אנשים אלה עסוקים בחתירה מתמדת אל ראש הסולם, ורבים מהם סבורים שהישגים הם שיעניקו להם כרטיס כניסה ל"ארמון האושר".

פסקה ב אין ספק כי תחרות היא מנוע רב-עוצמה: היא מעוררת באדם מוטיבציה ומטעינה אותו באנרגיות עצומות המדרבנות אותו להשקיע מאמצים וכוחות כדי לקצור הצלחות. אולם כאשר העולם נתפס כשדה תחרות מתמיד, והמטרה החשובה מכול היא להצטיין ולהיות במקום הראשון, אנשים נוטים לאמץ דפוס חשיבה מוקצן, דיכוטומי – "הכול או לא כלום". דפוס חשיבה כזה גורם לאנשים להתנהג באחת משתי הדרכים הקיצוניות האלה: להתאמץ ככל יכולתם כדי להגיע להישג המיוחל, גם אם הם נדרשים לשלם בעבורו מחיר כבד, או להימנע מכל עשייה, מכיוון שממילא אי אפשר להגיע לפסגה, ואם לא יעשו – לא ייכשלו.

פסקה ג אדם תחרותי תובע מעצמו הרבה, ומוכן לעשות הכול כדי להצטיין. במרוץ לכיבוש הפסגה הוא אינו רואה דבר מלבד את עצמו ואת נקודת השיא שהוא שואף להגיע אליה. בדרך לנקודה זו הוא לפעמים רומס אנשים, מתעלם מסביבתו, חוטא לאמת הפנימית שלו, ולעיתים אף פוגע בבריאותו ובשלמות נפשו. מצער לראות שלפעמים דווקא כשאדם מממש את שאיפתו ומגיע לפסגת ההצלחה, הוא עצוב ומדוכא. הוא הצליח במשימה, אבל לא זכה באושר ובשמחה, כי בהגיעו אל הצמרת הוא מגלה שהוא שם לבדו, והוא מודאג מאוד שמא המקום הזה לא יוסיף להיות נחלתו הבלעדית; אולי יגיע עוד מישהו לשם, והוא "יפסיד" את הבלעדיות. ואם למרות מאמציו הרבים לא הצליח להגיע לצמרת, מפח נפש וכעס ימלאו את ליבו.

פסקה ד אדם אחר שחרד מאוד מפני כישלון, התחרותיות מובילה אותו לבחור בדרך של חוסר עשייה: הוא מביט בהשתוקקות לעבר נקודת השיא שבסולם ההצלחה, אולם בוחר שלא לעלות עליו כלל. ההתנהגות הזאת שכיחה בעולם תחרותי, שבו רק ההצלחה חשובה, ולתהליך עצמו אין ערך. לפי התפיסה התחרותית, כל הישג שאינו מושלם אינו נחשב להישג כלל וכלל. אם כן לשם מה להתאמץ? עדיף שלא לנסות, כדי שלא להיחשף לכישלון אפשרי. אנשים סבורים שאם החברה מעריכה רק ציונים גבוהים, מה הטעם ללמוד ולקבל ציון נמוך? "הכול או לא כלום". בשל תפיסה זו יוזמות רבות בעולם לא יצאו לפועל, ואחרות נקטעו בעודן באיבן, כי הן נמדדו על הציר "הצלחה-כישלון" במקום שיראו בהן אתגר ומשימה. דפוס מחשבה שלילי זה מונע מן האדם למצות את הפוטנציאל הגלום בו וגורם לו להרגיש חלש וחסר ערך.

* מעובד על פי ר' ארבוס, קורות בתינו, תשס"ז, עמ' 46–53; "הפרי והדרך", המודיע – הבית שלנו, י"ח במנחם אב, תשע"ז.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

פסקה ה המציאות מספרת את סיפורה העצוב של הגישה התחרותית: אנשים שהגיעו לפסגה הם פעמים רבות מותשים ודאוגים. אחרים מתהלכים בתחושת החמצה וחוסר מימוש עצמי; הם מרגישים אכזבה עמוקה ותסכול על שלא קיבלו למשל משרה רמה, או לא זכו לקידום המיוחל. כדי למזער את תחושת התסכול הזאת יש המציעים "להוריד את הרף" של השאיפות ובכך לאפשר לכל אחד להרגיש "על גג העולם" – מוצלח ומצליח, כפי שהוא רוצה להיות. יש תחומים שאולי אפשר להוריד בהם את רף השאיפות, אך לא ראוי לנהוג כך בתחום הרוחני. התורה מכוונת אותנו לשאת עין אל דורות קודמים ולשאוב מהם השראה, בבחינת "אשא עיני אל ההרים". הנהגותיהם של מאורי הדורות הן בעבורנו ציוני דרך ועקבות שעלינו ללכת על פיהם.

פסקה ו לעומת התפיסה של "הכול או לא כלום" חז"ל אומרים: "לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין להיבטל ממנה" (אבות ב, טז). ה' אומר לאברהם אבינו: "התהלך לפני" (בראשית יז, א) – עשה, התקדם! "הליכה" על שלל נטיותיה נקשרת לעבודת ה': "אתהלך... בארצות החיים" (תהלים קטז, י), אומר דוד המלך. יהודי אינו דורך במקום אחד, אלא "הולך" תמיד. הליכתו האישית היא חלק מן המסע הבלתי פוסק של העם היהודי מאז יצא ממצרים ועד גאולת העולם. כל יום מחדש היהודי נדרש להגדיר לעצמו את מטרת קיומו בעולם, לבחון עד כמה הוא הולך ומתקרב לייעוד זה באהבה ולשמוח בכל התקדמות, אפילו קטנה.

פסקה ז כל אחד מאיתנו קיבל מאת הבורא כלים ייחודיים: כישרונות, כישורים, תנאים משפחתיים וסביבתיים ועוד, והוא נדרש ל"הליכה" במסלול חיים אישי על פי הכלים שקיבל. מסיבה זו אין טעם בהשוואה ואין מקום לתחרות. לכל אחד נועד תפקיד ייחודי בחיים ועליו למלא אותו בעזרת הכלים שניתנו לו מאת הבורא. משום כך לכל אדם יש ערך בפני עצמו, בלי השוואה לאחרים, ועליו להרגיש: "בשבילי נברא העולם" (סנהדרין לז, ע"א).

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

מאמר ב

וראשו מגיע השמימה

מאת הרב דב כ"ץ

- פסקה א ר' נתן צבי פינקל זצ"ל ייסד בישיבת סלובודקה שיטת מוסר ייחודית, שדגלה בגדלות האדם. לשיטתו, התנאי הראשון להתעלותו של אדם הוא שישאף לכך. ברם בכוחו של אדם לשאוף לגדלות רק כאשר הוא מודע לגדלות נפשו. ככל שמתרחבים מושגיו של האדם בנוגע למהותו ולטיבו, כך הולכים ומתרחבים אופקי שאיפותיו, והוא הולך ומתעלה, הולך ומתרומם.
- פסקה ב ר' נתן צבי פינקל רצה לעקור את רגשי הנחיתות שבאדם, וקבע שיש להחדיר בלב תלמידיו את ההכרה שבהיותם בני המין האנושי הם יצורים עליונים, נושאי צלם אלוהים וחלק אלוהי ממעל, וכוחם הפוטנציאלי רב. הכרה זו החדירה בתלמידים צימאון לגדלות ולעליונות, וניטלה מהם ההסתפקות במדרגות בינוניות ובמעשים פעוטים.
- פסקה ג שיטת המוסר ה"סלובודקאית" מפיחה רוח חיה באדם, ומעוררת בו שאיפות רמות. היא מגלה בכל אדם ואדם את כוחותיו הטמירים ופותחת לפניו אופקים רחבים והוא שואף לגדלות נפש ולרוממות רוח.
- פסקה ד שאיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר בעלייה בידיעת התורה. כל תלמיד בישיבת סלובודקה השקיע את כל הווייתו בלימוד תורה, ומוחו עמל בו בלי הרף בתשוקה עזה וביגיעה עצומה. הישיבה הייתה הומה כים זועף: התווכחו, התלהבו, התנגחו, והכול היה כמרקחה. קנאת סופרים הייתה מעוררת את התלמידים להתחרות ביניהם ולעלות זה על זה. הודות לכך ניצל כל אחד את כשרונותיו ומיצה את כוחותיו עד קצה גבול יכולתו. שיטה זו הוכיחה את עצמה וישיבת סלובודקה העמידה תלמידי חכמים גדולים.

* מעובד על פי הרב ד' כ"ץ, דברי הגות וראות, עמ' 282, 283.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

פרק ראשון: הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענו על כל השאלות 1–9.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. במאמר א, פסקה א, הכותבת מציגה תופעה רווחת.

א. כתבו מהי התופעה והביאו לה דוגמה אחת על פי המאמר. (4 נקודות)

ב. מהי עמדתה של כותבת המאמר כלפי התופעה? (3 נקודות)

ג. הביאו שלושה נימוקים מן המאמר לעמדת הכותבת. (6 נקודות)

2. לפניכם משפט ממאמר א:

"לפעמים דווקא כשאדם מממש את שאיפתו ומגיע לפסגת ההצלחה, הוא עצוב ומדוכא". (מאמר א, פסקה ג)

במשפט זה הכותבת מגיבה על טענה שהוצגה במאמר.

העתיקו את הטענה. (4 נקודות)

3. כדי למזער את התוצאות השליליות של התחרותיות יש המציעים לנקוט את הדרכים האלה:

– לטפח שיתוף פעולה והדדיות

– לתת לגיטימציה לכישלון

– ללמוד להעריך התקדמות אישית

בחרו בשתיים מן הדרכים האלה, וכתבו, על פי מאמר א, כיצד כל אחת מהן עשויה למזער תוצאות שליליות של

הגישה התחרותית. (8 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

4. לפי מאמר ב, שיטת המוסר של סלובודקה כיוונה את תלמידיה לשאוף לגדלות.

א. מהו התנאי הנדרש כדי שאדם ישאף לגדלות? (3 נקודות)

ב. כיצד השאיפה לגדלות באה לידי ביטוי באופי הלימוד בשיבת סלובודקה? (3 נקודות)

5. "יש המציעים 'להוריד את הרף' של השאיפות". (מאמר א, פסקה ה)

א. מהו הנימוק של המציעים הצעה זו? (4 נקודות)

ב. דעתה של כותבת מאמר א בנוגע להצעה זו היא מורכבת ונוגעת בשני תחומים.

כתבו את דעתה על הצעה זו. (4 נקודות)

ג. מה הכותב של מאמר ב עשוי להשיב לאלה המציעים להוריד את רף השאיפות?

מהו הנימוק שהוא עשוי להציג לעמדתו?

(6 נקודות)

6. "יוזמות רבות... נקטעו בעודן באיבן". (מאמר א, פסקה ד)

מהי משמעות הצירוף "נקטעו בעודן באיבן" בהקשרו במאמר? (3 נקודות)

הקיפו את התשובה הנכונה.

• נפסקו בתחילת דרכן

• נפסלו ממניעים נסתרים

• הופסקו שוב ושוב

• נעצרו בשיא הצלחתן

7. "היא מגלה בכל אדם ואדם את כוחותיו הטמירים". (מאמר ב, פסקה ג)

מהי משמעות המילה "טמירים" בהקשרה במאמר? (3 נקודות)

הקיפו את התשובה הנכונה.

• מחודשים

• רגישים

• ראשוניים

• נסתרים

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

8. "דפוס מחשבה שלילי זה מונע מן האדם **למצות** את הפוטנציאל **הגלום** בו וגורם לו להרגיש חלש". (מאמר א, פסקה ד)

א. מהי משמעות הפועל "למצות" בהקשרו במאמר? (3 נקודות)

הקיפו את התשובה הנכונה.

- להשיג את המטרה
- להפיק את המרב
- להמשיך
- לשנות

ב. מהי משמעות המילה "גלום" בהקשרה במאמר? (3 נקודות)

הקיפו את התשובה הנכונה.

- משובח
- עצום
- בלתי מוגבל
- קיים אבל חבוי

9. "ואם למרות מאמציו הרבים לא הצליח להגיע לצמרת, **מפח נפש** וכעס ימלאו את ליבו". (מאמר א, פסקה ג)

מהי משמעות הצירוף "מפח נפש" בהקשרו במאמר? (3 נקודות)

הקיפו את התשובה הנכונה.

- אכזבה
- כאב
- התרגשות
- חוסר ביטחון

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

פרק שני: הבעה בכתב (40 נקודות)

בבחרו באחד מן הנושאים 10-11, וכתבו עליו מאמר בהיקף של כ-300 מילים לפי ההוראות.

את המאמר כתבו בעמודים 10–11. תוכלו להשתמש בעמודים 12–13 לכתיבת טיוטה.

10. תלמידים נוטים לבקש מן המורים שיעניקו להם הקלות ויתחשבו בהם.

כתבו מאמר טיעון והביעו בו את דעתכם בנוגע לשאלה אם נכון וכדאי להעניק הקלות לתלמידים ולהתחשב בהם

בכל עת.

נמקו את דבריכם ובססו אותם על דוגמאות.

אין:

11. בין בני אדם קיימים חילוקי דעות בנושאים שונים ובתחומים רבים. יש הסבורים שחילוקי דעות בין בני אדם פוגעים

בקשר ביניהם ומעכירים את האווירה, וראוי להימנע ככל האפשר מחילוקי דעות.

כתבו מאמר טיעון והביעו בו את דעתכם בנושא זה.

נמקו את דבריכם ובססו אותם על דוגמאות.

[illegible]

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מועד ב, מס' 75282

טיוטה

[illegible]

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"